

Sygn. akt IV CZ 133/16

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G.
przy uczestnictwie D. Ł. W. i Skarbu Państwa - Starosty R.
o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej
służebności przesyłu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 marca 2017 r.,
zażalenia uczestnika postępowania D. Ł. W.
na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 19 maja 2016 r., sygn. akt I Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 września 2015 r. Sąd Rejonowy w R. oddalił wniosek E. S.A. w G. o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu dotyczącej linii energetycznej napowietrznej średniego napięcia 15 kV i podtrzymujących ją dwóch pojedynczych słupów, przebiegającej na nieruchomości położonej w P., należącej do uczestnika D. Ł. W.. Podstawą oddalenia wniosku było niedopatrzenie się spełnienia przesłanek określonych w art. 305⁴ w związku z art. 292 i art. 172 k.c., w sytuacji, w której najwcześniejszy termin zasiedzenia obliczony przez Sąd upłynie z dniem 1 lutego 2019 r., a więc jeszcze nie nastąpił. Wynikało to ze stanowiska Sądu, który uznał za niedopuszczalne zasiedzenie służebności gruntowej o cechach służebności przesyłu przed nowelizacją k.c. z 2008 r. i wprowadzeniem przepisów o służebności przesyłu.

W wyniku apelacji wniesionej przez wnioskodawcę od tego postanowienia - Sąd Okręgowy w W. , postanowieniem z dnia 19 maja 2016 r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R. wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania. W uzasadnieniu wskazał, z powołaniem się na liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, że ze względu na inną ocenę prawną ustalonego i to niepełnie stanu faktycznego, wymaga rozpoznania od podstaw spełnienie przez wnioskodawcę przesłanek zasiedzenia służebności, o której mowa we wniosku. W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji nie została rozpoznana istota sprawy, co ma miejsce wtedy, gdy sąd nie rozpoznał merytorycznie zgłoszonego żądania (nie zbadał jego podstawy materialnej), a tak się stało w niniejszej sprawie. Uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania znalazło zatem uzasadnienie w art. 386 § 4 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego uczestnik postępowania D. Ł. W. zarzucił Sądowi naruszenie art. 386 § 1, 4 i 6 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Uzasadnił to przede wszystkim brakiem przesłanek określonych w art. 386 § 4 k.p.c., gdyż Sąd drugiej instancji jako sąd orzekający merytorycznie powinien był uzupełnić postępowanie dowodowe i po poczynieniu własnych ustaleń samodzielnie je ocenić z punktu widzenia prawa materialnego, bez narzucania

swojego poglądu Sądowi pierwszej instancji. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zakresie uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie postanowienia wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W rozpoznawanej sprawie ma się do czynienia z obiema wymienionymi przesłankami uprawniającymi Sąd Okręgowy jako sąd drugiej instancji do uchylenia postanowienia Sądu Rejonowego. Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji wnioskodawcy dokonał odmiennej oceny prawnej odnośnie do możliwości zasiedzenia przez wnioskodawcę służebności gruntowej odpowiadającej treści dzisiejszej służebności przesyłu, jeżeli zostały spełnione przesłanki określone w szczególności przez art. 292 k.c. W tym zakresie nie było w ogóle prowadzone postępowanie dowodowe i w rezultacie nie została rozpoznana istota sprawy o zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej obecnej służebności przesyłu. Konieczne jest zatem przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczności wystąpienia przesłanek zasiedzenia wymienionej służebności przez wnioskodawcę, a to jest też istota wszczętego postępowania. Przeprowadzenie w tak szerokim zakresie postępowania dowodowego, wyczerpującego niemal całe to postępowanie, dotąd nie przeprowadzone, nie stanowiłoby jego uzupełnienia, co należałoby do Sądu drugiej instancji, lecz zastąpienie Sądu pierwszej instancji. Zasada pełnej apelacji nie może prowadzić do wypaczenia kontrolnej roli sądu drugiej instancji, sprowadzając postępowanie sądowe w rzeczywistości do jednej instancji. Prowadziłoby to do oczywistego naruszenia konstytucyjnej zasady zapewnienia dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Ze względu na to, że zażalenie jest bezpodstawne należało na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzec jak w postanowieniu.

aj

l.n